

Saturs

PRIEKŠVārds un Pateicība	5
1. nodaļa	
IEVADS: Kristieša aicinājums pasaule	7
2. nodaļa	
Kā Dievs darbojas caur cilvēkiem	17
3. nodaļa	
Aicinājuma mērķis	27
4. nodaļa	
Jēsu aicinājumu atrašana	35
5. nodaļa	
Jēsu kā darbinieka aicinājums	47
6. nodaļa	
Jēsu aicinājums ģimenē	59
7. nodaļa	
Jēsu pilsoņa aicinājums	73
8. nodaļa	
Jēsu aicinājums baznīcā	91
9. nodaļa	
Aicinājuma ētika	105
10. nodaļa	
Krusta nešana aicinājumā	113
11. nodaļa	
NOBEIGUMS: atdusa aicinājumā	125
IZMANTOTĀ literatūra	131

Priekšvārds un pateicība

Šī grāmata ir veltīta Džordžam Strīteram, kas pirmais iepazīstināja mani ar mācības par aicinājumu sekām – ierastās kārtības maiņu. Tas notika, kad viņš nodibināja savu izdevniecību “Ballast Press”, lai no jauna izdotu klasisku zinātniskās pētniecības un teoloģisko pārdomu darbu, kas neizskaidrojamu iemeslu dēļ vairs netika drukāts, – Gustava Vingrena “Luters par aicinājumu”.

Džordžs ir jumtu seguma likšanas darbuzņēmējs, taču viņš aizrautīgi lasīja luterisko teoloģiju un dega par to, tāpēc viņš izveidoja šo otro uzņēmumu, lai garīgās klasikas darbus atkal darītu pieejamus.

Kad viņš man bija iedevis savu jauno Vingrena grāmatas izdevumu, tas mēnešiem ilgi stāvēja manā kādu dienu izlasāmo grāmatu kaudzē. Es biju pieņēmis, ka zinu, kas ir mācība par aicinājumu – ka cilvēks var veikt jebkuru darbu Dievam par godu. Vienkāršā grāmatas nosaukuma dēļ es domāju, ka tajā tikai apkopots Lutera teiktais par šo tematu. Bet gan Luters, gan Vingrens teica daudz ko vairāk. Luteram aicinājums, tāpat kā viss cits viņa teoloģijā, ir ne tik daudz saistīts ar to, ko mēs darām, bet ar to, ko Dievs dara mūsos un caur mums. Un Vingrens, 20. gadsimta zviedru teologs, ne tikai citē Luteru, bet arī smalki sistematizē Lutera uzskatus un izmanto tos mūsdienu domas kontekstā.

Vingrena “Luters par aicinājumu” izrādījās viena no tām grāmatām, kas man atvēra acis uz lietām, kuras es pirms tam nekad nebiju saskatījis, un palīdzēja uzlūkot manu kristīgo dzīvi pilnīgi atšķirīgi. Līdzīga apgaismības sajūta man bija, kad lasīju K. S. Lūisa “Vienkārši kristietība”. Angļu dzejniekam Džonam Kītsam tāda bija, kad viņš pirmoreiz izlasīja Džordža Čepmena veikto Homēra darbu tulkojumu. Šo sajūtu viņš apraksta savā sonetā par ciešo vēršanos, pārsteigumu par iepriekš neatklātu pasauli.

Vingrena grāmata ir komplicēts, specifisks traktāts, tā ir visai grūti lasāma tiem, kam nav teologa vai mācītāja aicinājuma. (Taču ir vērts to izlasīt.) Manā grāmatā daudz vienkāršākos (dažkārt, iespējams, pārāk vienkāršoti) vārdos lajiem – tādiem kā es – izklāstīts tas, ko iemācījos no Vingrena un Lutera. Galu galā tie esam mēs, laji, kam visvairāk ir nepieciešams saprast mūsu aicinājuma dabu šajā pasaulē.

Ir skaidrs, ko šī grāmata ir parādā Vingrenam, un ar to šis parāds tiek atzīts. Taču, tāpat kā Klusais okeāns pastāvēja, pirms konkistadori Kītsa poēmā to atklāja, mācība par aicinājumu gadsimtiem ilgi ir bijusi svarīga Reformācijas garīguma daļa. Tālāk pētot šo jautājumu, man palīdzēja ne tikai citi darbi par šo tematu, bet arī vairāki mācītāji, kas visu savu kalpošanas laiku bija mācījuši šīs patiesības saviem ganāmajiem pulkiem. Īpaši jāmin mācītāji Džons Pless, Marks Sels un Stīvens Hains, kuru ieskati palīdzēja man šo doktrīnu izprast dziļāk.

Tīkmēr Konkordijas universitāte Viskonsinā (vieta, kur esmu aicināts mācīt), kuras rektors Dr. Patriks Ferijs ir stingrs mācības par aicinājumu piekritējs, nodibināja Krānaha Institūtu (kas nosaukts Lutera drauga, gleznotāja, vārdā), lai mācītos, piemērotu un veicinātu aicinājuma ideju. Kā tā direktors es gribu pateikties valdes locekļiem, mācītājiem un lajiem, kas saprot šo ideju un ir man ļoti palīdzējuši šajā pasākumā: Džordžam Strīteram (vēlreiz), Brūsam Dži, Ilonai Kuhtai, mācītājiem Todam Peperkornam un Deividam Spīrsam (kurš, kā es saprotu, iepazīstināja Džordžu ar Vingrena grāmatu).

Paldies arī tiem, kurus man ir privilēģija tik labi pazīt manā aicinājumā ģimenē, – manai sievai Žaklīnai un maniem nu jau pieaugušajiem bērniem: Polam, Džoanai un Marijai, kuru aicinājuma cīņas ļoti palīdzēja man pārdomāt, kā šie jautājumi attiecas uz reālo pasauli.

1. NODAĻA

levads: kristieša aicinājums pasaulē

Luters ievēroja, ka, lūdzot Tēvreizi, mēs lūdzam Dievu dot mums mūsu dienišķo maizi šodien. Un Viņš tik tiešām arī dod mums mūsu dienišķo maizi. Viņš to dara, kā līdzekli izmantodams zemnieku, kas iesēja graudus un novāca ražu, maiznieku, kas no miltiem izcepa maizi, un cilvēku, kas pagatavoja mums maltīti. Mūsdienās mēs te varētu pieminēt arī šoferus, kas piegādāja produkciju, pārtikas pārstrādes rūpnīcu strādniekus, noliktavu darbiniekus, vairumtirgotājus, preču izvietotājus veikalā un kasierus. Tāpat sava loma ir spēlē bankāriem, investoriem nākotnes līgumos, reklāmdevējiem, juristiem, agronomiem, inženieriem mehāniķiem un visiem citiem valsts ekonomiskās sistēmas dalībniekiem. Viņi visi ir palīdzējuši, lai jūs varētu ēst savu brokastu maizi.

Iespējams, ka pirms maltītes jūs pateicāties Dievam par ēdienu, jo tā pieklājas. Viņš gādā par jūsu miesas vajadzībām un arī par visām citām jūsu vajadzībām, uzturot jūsu dzīvību ar Savu dāvanu palīdzību. “Viņš dod barību tiem, kas Viņu bīstas ..” (Ps 111:5). Arī tiem, kas Viņu nebīstas, “visai dzīvajai radībai” (Ps 136:5). Un Viņš to dara, izmantojot citus cilvēkus. Taču tas joprojām ir Dievs, kas dod mums mūsu dienišķo maizi. Viņš varētu mums to dot tieši, gādājot par mums brīnumainā veidā, kā Viņš reiz gādāja par Israēla bērniem, ik dienu paēdinot viņus ar mannu, tomēr Dievs ir izvēlējis darboties caur cilvēkiem, kas dažādos amatos un atbilstoši dažādiem talantiem kalpo cits citam. Tā ir mācība par aicinājumu.

Saskaņā ar kādu citu Lutera piemēru Dievs būtu varējis piepildīt zemi, radot ikvienu cilvēku no pīšļiem, tāpat kā Ādamu. Taču Viņš izvēlējās radīt jaunu dzīvību, izmantojot vīru un sievu, tēvu un māšu

aicinājumu. Dievs aicina kopā vīriešus un sievietes un dāvā viņiem neaptveramo spēju radīt bērnus. Viņš aicina cilvēkus ģimenēs, kur – caur vecāku mīlestību un rūpēm – Viņš sniedz Savu mīlestību un rūpējas par bērniem. Tā ir mācība par aicinājumu.

Kad mēs paši vai kāds no mūsu mīļajiem saslimst, mēs lūdzam pēc dziedināšanas. Protams, Dievs var dziedināt un dažkārt to arī dara, veicot brīnumu. Tomēr parasti Viņš izārstē, izmantojot ārstu, māsiņu, farmakologu, laboratorijas darbinieku un tamlīdzīgu cilvēku aicinājumu. Tas aizvien ir Dievs, kas mūs dziedina, taču Viņš darbojas, kā līdzekli izmantojot prasmīgus, talantīgus, dievišķi apgādātus cilvēkus.

Kad Dievs mūs svēta, Viņš gandrīz vienmēr to dara caur citiem cilvēkiem. Spēja lasīt Dieva vārdu ir neizsakāmi dārga svētība, bet lasīšana ir prasme, kas neuzradās kā gatava un pilnīgi attīstīta mūsu jaunajos prātos. Tam bija nepieciešams skolotāju aicinājums. Dievs mūs pasargā, izmantojot policijas patruļas un visu tiesību sistēmu. Viņš ļauj baudīt skaistumu un izprast jēgu ar mākslinieku starpniecību. Viņš ļauj mums ceļot, izmantojot autorūpnīcu darbiniekus, mehāniķus, ceļu būves strādniekus un aviokompāniju darbiniekus. Viņš uztur tīrību ar atkritumu savācēju, santehniķu, un dažkārt ar nedeklarētu viesstrādnieku palīdzību, kas tīra mūsu viesnīcu istabas. Viņš ved cilvēkus pie ticības ar mācītāju un ikviena cita starpniecību, kas pasludina Jēzus Kristus Evaņģēliju pazudušajiem. Ātrās ēdināšanas restorānu darbiniekam, izgudrotājam, kancelejas darbiniekam, zinātniekam, grāmatvedim, mūziķim – viņiem visiem ir augsti aicinājumi, ko Dievs izmanto, lai svētītu Savus ļaudis un radību un tiem kalpotu.

Tie gan ne vienmēr tā izskatās, raugoties no šajos aicinājumos esošo cilvēku skatpunkta. Ir viegli pamanīt, ka visi šie darbi ir svētība mums, šo augļu saņēmējiem. Bet no to cilvēku perspektīvas, kuri ik dienu nopūlas šajos aicinājumos, viņu darbs bieži vien ir smags, vienmuļš, grūts, garlaicīgs un nepateicīgs pienākums. Viņi parasti to nedara kādu augstu ideālu vadīti, bet gan iztikas nopelnīšanai. Ir arī tādas profesijas, kas sniedz iekšēju gandarījumu, bet pat labi apmaksāti un augsta statusa darbi var cilvēku izsmelt. Darbs bieži šķiet

bejēdzīgs. Tas ir līdzeklis mērķa sasniegšanai – izdzīvošanai, bet šķiet, ka mēs izdzīvojam tikai tādēļ, lai strādātu. Darbs paņem mūsu laiku, emocijas, aizrautību pēc darba laika. Tas atņem laiku, ko mums gribētos pavadīt kopā ar ģimeni, – un pat ģimenes dzīves aicinājums bieži ir vilšanās pilna ciņa. Un, tā kā mūsdienu tehnoloģijas ļauj mūs sasniegt augu diennakti septiņas dienas nedēļā, darbs aprij mūsu dzīvi.

Lai arī darbs ir svētība, ko baudīja pat Ādams un Ieva, kuri tika nodarbināti Ēdenes dārzā, lai “to koptu un sargātu” (1Moz 2:15), pēc grēkākrišanas mums ir jāstrādā ar vilšanos un sviedriem: “.. lai zeme ir nolādēta tevis dēļ; tev, smagi strādājot, būs maizi ēst visas sava mūža dienas. Ērkšķus un dadžus lai tā tev dod, no lauka augiem tev būs pārtikt. Sava vaiga sviedros tev būs maizi ēst, līdz kamēr tu atkal atgriezies pie zemes, jo no tās tu esi ņemts: jo tu esi pišļi, un pie pišļiem tev atkal būs atgriezties” (1Moz 3:17–19).

Kaut arī kristieši tic, ka Dievs darbojas gan pasaulē, gan arī cilvēku aicinājumos, ir arī tiesa, ka pasaulē darbojas velns. Uz papīra visam vajadzētu iet labi, cilvēkiem palīdzot cits citam un sekmējot miera un laimes sasniegšanu, pēc kā visi sakās tiecamies, bet grēks visu sabojā. Daudzi cilvēki pasaulē nedabū savu dienišķo maizi. Daudzi vecāki dara pāri saviem bērniem vai tiek no tiem vaļā, veicot abortu, nevis rūpējas par viņiem. Daudzi vīri un sievas ķeras viens otram pie rīkles, nevis ir viena miesa, kā Dievs viņus laulībā aicināja. Daudzi politiķi ekspluatē, pieviļ un tiranizē savus ļaudis, nevis aizsargā viņu intereses. Ir policisti, kas ļaunprātīgi izmanto savu varu, skolotāji, kas nemāca, ārsti, kas nogalinās savus pacientus, nevis ārstēs viņus, mācītāji, kas sagroza Dieva vārdu.

Cilvēki savos aicinājumos grēko, un viņi grēko pret saviem aicinājumiem. Un, tā kā viņi neapzinās, kādi ir viņu aicinājumi, – un to, ka darbam, ģimenei un iesaistei sabiedrībā ir arī garīga dimensija, – viņiem trūkst mērķa, viņi ir apjukuši un nezina, ko darīt, kā viņiem vajadzētu dzīvot un kas viņi ir. Laikā, kad (saskaņā ar aptaujām) cilvēku galvenās aizraušanās ir darbs un ģimene, nekad nav bijusi lielāka nepieciešamība atjaunot kristīgo mācību par aicinājumu.

Dīvaini, ka šāda atbrīvojoša, dzīvi uzlabojoša mācība mūsu laikā ir teju aizmirsta, tai paslīd garām semināros, sprediķos un Bībeles stundās. Taču mācība par aicinājumu ir būtiska daļa no garīgā mantojuma, no kā mūsdienu kristieši diemžēl ir sevi nošķīruši un ko viņiem tik ļoti nepieciešams atjaunot. Tas ir kas vairāk nekā izpratne par darbu, vairāk nekā sauklis, ka mums vajadzētu visu darīt Dievam par godu, vairāk nekā neskaidra teoloģiska banalitāte. Reformācijas teologu mācība par šo jautājumu ir ārkārtīgi specifiska un reālistiska un sniedz praktisku padomu, kā šī mācība ir izdzīvojama reālā, kritušā pasaulē. Vēl vairāk – mācība par aicinājumu veido visaptverošu mācību par kristīgu dzīvi, kam ir saistība ar ticību un svētdarīšanu, žēlastību un labiem darbiem. Tā ir būtiska kristīgajai ētikai. Tā parāda, kā kristieši var ietekmēt savu kultūru. Tā pārveido parastu ikdienas dzīvi ar Dieva klātienes palīdzību.

AICINĀJUMS VĒSTURES GAITĀ

Šodien, neticības laikmetā, saglabājas daudzi senie teoloģiskie vārdi, kaut arī ticība, kas tiem piešķīra nozīmi, ir zudusi. Piemēram, cilvēki, kas neko nezina par Rakstu autoritāti, joprojām lieto tādus vārdus kā “inspirācija” un “atklāsme”, attiecinot tos uz mākslas darbu vai biznesa ideju. Vārdi “vīzija”, “misija”, “Gars” un pat speciālā terminoloģija – “kanons”, “hermeneitika” un “sinerģisms” – ir tādas teoloģiskas valodas piemēri, kurai atņemts sākotnējais saturs un kura ieguvusi sekulārāku nozīmi. Arī aicinājumam (vokācijai) šodien ir vispārēja nozīme. Tas ir kļuvis par sinonīmu vārdam “darbs”, kā, piemēram, “arodsagatavošana”¹ jeb “arodizglītība”. Taču šis termins ir teoloģisks vārds, kas atspoguļo bagātīgu biblisku mācību par darbu, ģimeni, sabiedrību un kristīgu dzīvi.

Termins “aicinājums” (vokācija) ir latīņu izcelsmes vārds. Rakstos ir daudz vietu, kur aprakstīts, kā mēs esam ar Evaņģēliju aicināti ticēt (piemēram, 2Tes 2:14), kā Dievs mūs aicina kādā konkrētā amatā vai

¹ Vārds “arodsagatavošana” angliiski ir “vocational training” (tulk. piez.).

uz konkrētu dzīvesveidu (piemēram, 1Kor 1:1–2; 7:15–20). Kā to vēlāk redzēsim, mācība par aicinājumu ir pilnībā bibliska, bet, tāpat kā citas Rakstu mācības, tā nokļuva priekšplānā un visrūpīgāk tika attīstīta Reformācijas laikā.

Viduslaiku baznīcā aicinājums attiecās vienīgi uz pilna laika baznīcas darbu. Ja cilvēks juta aicinājumu, tā bija zīme, ka viņam vai viņai varētu būt vokācija, kas nozīmēja kļūšanu par priesteri, mūku vai mūķeni. Parastās nodarbošanās – būt zemniekam vai virtuveneī, izgatavot instrumentus vai apģērbu, būt karavīram vai pat ķēniņam – tika atzītas par nepieciešamām, tomēr pasaulīgām. Šādi cilvēki varēja tikt izglābti, bet viņi bija iestiguši pasaulē. Lai pilnībā kalpotu Dievam un dzīvotu īsti garīgu dzīvi, bija nepieciešama pilna laika veltīšanās. Evaņģēliskie padomi² varēja tikt piepildīti vienīgi baznīcas ordeņos, kur vīrietis vai sieviete katru dienu varēja veltīt lūgšanai, apcerei, dievkalpojumiem un kalpošanai Dievam. Pat laulība un vecāku amats – kaut arī tie tika atzīti par labām lietām, jo laulība ir Dieva dots sakraments, – tika uzskatīti par kavēkļiem reliģiskai dzīvei. Aicinājums nozīmēja arī gatavību un spēju dzīvot celibātā.

Reformācija radās no pārliecības, ka baznīca ir novirzījusies no Dieva vārda patiesības un koncentrējusies uz pestīšanu ar cilvēku izdomātiem darbiem, kas ir pretēja Kristus darbā balstītās grēku piedošanas Evaņģēlijam. Rūpīgi izvērtējot esošo baznīcas sistēmu Evaņģēlija un Rakstu gaismā, reformatori uzstāja, ka priesteriem, mūķenēm un mūkiem nav īpašu tiesību uz Dieva labvēlību un ka arī laji var pilnā mērā dzīvot kristīgu dzīvi.

Reformācijas doma par visu ticīgo priesterību nekādā ziņā neno-
necināja mācītāja amatu, kā bieži tiek pieņemts, tā nemācīja, ka mā-
cītāji vai baznīcas darbinieki nav nepieciešami vai ka ikviens var pats
izdomāt savu teoloģiju. Tā mācīja, ka mācītāja amats ir vokācija, aici-
nājums no Dieva ar savu atbildību, autoritāti un svētību. Tā mācīja, ka
arī lajiem ir vokācijas, savi aicinājumi, kas ietver svētos pienākumus,
varu un svētību. Ne visi ticīgie bija mācītāji vai baznīcas darbinieki.

2 Saskaņā ar Romas katoļu baznīcu šie padomi, kuri ir atrodamī Jēzus Kalna sprediķī (Mt 5), ir brīvas izvēles lieta, ja kāds vēlas būt pilnīgāks kristietis (teol. red. piez.).

Viņiem tādiem arī nav jābūt, lai viņi būtu pilnīgi Dieva priekšā, jo šāds stāvoklis tiek panākts ar Kristus asinīm. Bet visi ticīgie ir priesteri. Visi ticīgie, tāpat kā Vecās Derības priesteri, var nākt Dieva priekšā ar Jēra asinīm. Visi ticīgie drīkst darboties ar svētām lietām (tādām kā Bībele, kas pirms tam lajiem tika liegts). Visi drīkst pasludināt Evaņģēliju tiem, kam ir nepieciešama tā pestījošā vēsts. Visu ticīgo priesterība nozīmē, ka visiem ticīgajiem ir viena un tā pati pieeja Kristum un viņi ir garīgi vienlīdzīgi Viņa priekšā.

Visu ticīgo priesterība nepadarīja visus par baznīcas darbiniekiem, tā drīzāk pārvērtā jebkuru darbu par svētu aicinājumu. Tajā laikā viens no galvenajiem jautājumiem bija aizliegums laulāties reliģiskajos ordeņos esošajiem. Reformatori raudzījās Rakstos un uzstāja, ka laulība ir Dieva iedibināta un ģimene nebūt nav kaut kas mazāk garīgs nekā eremīta vai anahorēta (vientuļnieka) dzīve, bet tā ir viena no vis-svarīgāko garīgo darbu arēnām. Tēvs un māte ir savu bērnu priesteri, kas ne tikai rūpējas par viņu miesas vajadzībām, bet arī audzina viņus ticībā. Visi darbi, arī tie, kas tika uzlūkoti ar nicinājumu – zemnieku un amatnieku darbs –, ir izdevība priesterībai, lai īstenotu svētu kalpošanu Dievam un savam tuvākajam.

Reformācijai līdzī nāca lielas sociālas izmaiņas. Tam pamatā galvenokārt bija izglītības sniegšana visu kārtu un amatu cilvēkiem. Tā bija daļa no visu ticīgo priesterības, pārlicība, ka ikvienam kristietim vajadzētu spēt lasīt Dieva vārdu. Tas nozīmēja, ka visi kristieši ir obligāti jā māca lasīt. Pirms tam tā bija reta prasme pat bagāto un valdošo kārtu vidū. Gandrīz vai vienīgie ļaudis, kas viduslaikos prata lasīt, bija baznīcas darba aicinājumos esošie. Protams, valdīšanai un komercijai nepieciešamie birokrāti un lietveži arī prata lasīt un rakstīt, un, kaut arī laji varēja iemācīties lasīt baznīcas institūcijās, vairumu šo funkciju bieži veica zemākā garīdzniecība – vārds “klerks” (ierēdnis) cēlies no vārda “klerikālis” (garīdznieks). Reformācijas baznīcas uzsāka ambiciozu vispārējās izglītības programmu, lai mācītu ikvienam – gan meitenēm, gan zēniem, gan zemniekiem, gan zemes īpašniekiem – lasīt Dieva vārdu.

Tas, kas ir iemācījies lasīt Bībeli, var izmantot šo prasmi, lai lasītu jebko. Interesanti, ka Reformācijas baznīcu aizsāktās skolas gāja tālāk par lasīšanas un rakstīšanas pamatiem un Bībeles lasīšanu. Tās ieviesa klasisku vispārējo (liberālo) izglītību, ko aizsāka grieķi un romieši, lai sagatavotu brīvo pilsoni attīstīt visas savas dāvanas (vārds “liberāls” cēlies no latīņu valodas vārda “libera”, kas nozīmē ‘brīvība’). Kaut arī grieķiem un romiešiem bija atsevišķa arodizglītība vergiem, Reformācija pat zemākajām kārtām piedāvāja klasisku kristīgo izglītību, kas izrādījās atbrīvojoša viscaur sabiedriskajā iekārtā.

Reformācija, kas galvenokārt interesējās par indivīda attiecībām ar Dievu, nesa augļus laicīgajā sfērā: sociālo mobilitāti, ekonomisko bumu un galu galā politiskās brīvības. Tos veicināja ne tikai jaunā izglītība, bet arī ar to saistītā mācība par aicinājumu. Luteru “Mazais katehisms” ar mājastāfeli (pienākumu sarakstu) jeb kristīgo namturību nolika aicinājumu ikviena laja kristīgās apmācības centrā, savukārt viņa “Lielais katehisms” detalizēti izklāstīja šo doktrīnu mācītājiem. Līdzīgi arī Kalvins un viņa sekotāji uzsvēra dažādos kristiešu aicinājumus pasaulē. Savukārt puritāņi rūpīgi un kvēli izmantoja šo mācību, kas vēlāk izveidoja Amerikas kultūru.

Mācība par aicinājumu vīd aiz daudzām protestantu ietekmēm kultūrā, kaut arī tās bieži tiek pārprastas. Ja protestantisms rezultējās individuālisma pieaugumā, tas notika nevis tāpēc, ka teoloģija padarīja indivīdu par augstāko autoritāti, bet tāpēc, ka mācība par aicinājumu mudina pievērst uzmanību katra indivīda unikalitātei, talantiem un personībai. Tie tiek augstu vērtēti kā Dieva dāvanas, Viņš rada un sagatavo katru personu atšķirīgi tam aicinājumam, kas Viņam ir padomā attiecībā uz šīs personas dzīvi. Mācība par aicinājumu mazina pakļaušanos, atzīst katras personas īpašo vērtību un cildina atšķirības cilvēku starpā. Taču tā liek šos indivīdus kopienā ar citiem indivīdiem, izvairoties no privatizējoša un egoistiska narcisma un sekulāra individuālisma.

Reformācija, iespējams, radīja protestantisma darba ētiku, taču tas nenotika, vēloties pierādīt savu izredzētību ar pasaulīgiem pānākumiem, kā uzskata zināmi sociālo zinātņu pētnieki. Darba ētika

drīzāk radās, pateicoties izpratnei par darba nozīmi, gandarījumam un piepildījumam, ko dod vienkāršs darbs, kad uz to palūkojas mācības par aicinājumu gaismā.

Tam, ka Reformācija bija laiks, kad protestantu baznīca baudīja savu lielāko ietekmi uz kultūru – mākslā, literatūrā, mūzikā, kā arī sabiedrības institūcijās –, ir saistība arī ar mācību par aicinājumu. Šīs mācības atgūšana mūsdienā kristiešiem varētu pavērt ceļu savas kultūras ietekmēšanai.

ŠIS GRĀMATAS MĒRĶIS

Šī grāmata ir mācības par aicinājumu izklāsts un mēģinājums to praktiski lietot dzīvē 21. gadsimtā. Vispirms tā aplūkos aicinājuma dabu – kāds ir aicinājuma nolūks, kā atrast savu aicinājumu, kā Dievs mūs aicina veikt dažādus uzdevumus un kā Viņš ir klātesošs tajā, ko mēs darām ikdienā. Tad uzmanība tiks pievērsta konkrētiem aicinājumiem un problēmām, kas tiem ir kopīgas.

Pēc reformatoru mācītā, katram kristietim ir vairāki aicinājumi. Mums ir aicinājumi darbā. Mums ir aicinājumi ģimenē. Mums ir aicinājumi kā pilsoņiem sabiedrībā. Un mums ir aicinājumi baznīcā.

Ikviens no tiem ir kļuvis par lielu rūpju objektu un problēmu mūsdienā kristiešiem. Ko nozīmē būt kristīgam biznesmenim, kristīgam māksliniekam, kristīgam juristam, zinātniekam, celtniekam vai kam citam? Kā es varu kalpot Dievam ar savu darbu? Ko tad, ja man nav tāda darba, kas sniedz piepildījumu? Kā ir ar manu darbu, kur nav ceļību uz karjeru un lielāku algu? Kā es varu zināt, kāds ir man domātais Dieva aicinājums, kādam vajadzētu būt manam aicinājumam? Kā es varu zināt, ko man vajadzētu darīt ar savu dzīvi?

Ko nozīmē kristīga ģimene? Kā man vajadzētu audzināt savus bērnus? Ko tad, ja man nav bērnu? Ko tad, ja es esmu neprecējies (šo stāvokli uz ģimeni orientētas baznīcas programmas parasti ignorē)? Ko tad, ja es gribu apprecēties, bet nevaru atrast īsto cilvēku? Kā man vajadzētu izturēties pret manu laulāto draugu? Kā vecākiem vajadzētu

izturēties pret saviem bērniem un otrādi? Kā ir ar visiem autoritātes jautājumiem?

Vai kristiešiem vajadzētu iesaistīties politikā? Kā kristieši var darboties nekristīgā vai pat antikristīgā kultūrā? Vai mums vajadzētu to pārņemt? Vai ļaut, lai tā pārņem mūs? Vai to pamest? Vai mums vienmēr ir jāpaklausa saviem valdniekiem? Kā kristieši var mainīt šīs lietas?

Kādas ir mācītāju un laju lomas baznīcā? Ko kurš dara? Kurš kuram pakļaujas? Kā aktivitātes un pienākumi baznīcā attiecas uz citām mūsu aktivitātēm un pienākumiem? Kā laicīgie aicinājumi attiecas, teiksim, uz evaņģelizāciju?

Šī grāmata pievērsīsies šādiem jautājumiem. Tā gan nesniegs tiešu atbildi uz tiem visiem katrā no gadījumiem, bet tā piedāvās garīgu ietvaru, kā domāt par šādiem jautājumiem un kā šādos gadījumos rīkoties, iespējams, atšķirīgi.

Pretēji daudzām grāmatām par to, kā gūt panākumus darbā, ģimenē un pasaules izmainīšanā, šī grāmata centīsies būt godīga. Mācība par aicinājumu ir pilnīgi reāla, tā izskaidro problēmas, grēkus un neziņu, kas apdraud katru aicinājumu. Reformatoriem bija daudz ko teikt par izgāšanos aicinājumā un par brīžiem, kad šķiet, ka mūsu aicinājums nenes augļus. Pašas noderīgākās un iedrošinošākās nodaļas visā grāmatā varētu būt reformatoru teiktais par krusta nešanu, lūgšanu lomu aicinājumā un to, ko nozīmē būt atkarīgam no Dieva bezcerīgos brīžos.

Jāatzīmē, ka šī konkrētā pieeja šim tematam ir ņemta galvenokārt no Lutera izpratnes par aicinājumu. Citi teologi par šo tematu ir rakstījuši noderīgas lietas, sākot no puritāņiem un beidzot ar Osvalda Ginesa nesen izdoto grāmatu "Aicinājums" ("The Call"). Lutera pieeja atšķiras tādējādi, ka viņš nevis uzlūko aicinājumu kā to, kas mums ir jādara kā kristīgiem strādniekiem, pilsoņiem vai vecākiem, bet uzsver, ko Dievs dara mūsu aicinājumos un caur tiem. Tas nozīmē, ka Luteram aicinājums nav tikai bauslības jautājums – kaut arī tā ir aicinājuma daļa, ko ne Luters, ne šī grāmata neignorēs –, bet galvenokārt arī Evaņģēlija jautājums, nevis mūsu, bet Dieva darba izpausme. Šādā

nozīmē aicinājums nav vēl viena nasta, kas mums uzkrauta, vēl kaut kas, kur mums izgāzties, bet sfēra, kur mēs varam piedzīvot Dieva mīlestību un žēlastību gan svētībās, ko mēs saņemam no citiem, gan tajā, kā Dievs darbojas caur mums, par spīti tam, ka mēs izgāžamies.

Luters pat saka, ka aicinājums ir Dieva maska, tas ir, Dievs slēpj Sevi darbavietā, ģimenē, baznīcā un šķietami laicīgā sabiedrībā. Runāšana par apslēpto Dievu ir veids, kā aprakstīt Viņa klātbūtni, līdzīgi kā tad, kad istabā paslēpies bērns – viņš tur ir, tikai nav redzams. Atziņa, ka ikdienas darbības, kas aizņem lielāko mūsu dzīves daļu – iešana uz darbu un baznīcu, bērnu vešana uz futbola treniņiem, iepirkšanās veikalā –, ir Dieva slēptuves, var būt atklājums. Vairums cilvēku meklē Dievu mistiskā pieredzē, iespaidīgos brīnumos un neparastos darbos, kas viņiem jādara. Dieva atrašana aicinājumā burtiski noliek Viņu uz zemes, liek mums redzēt, cik tuvu mums Viņš ir, un pārvērš ikdienas dzīvi.

2. NODAĻA

Kā Dievs darbojas caur cilvēkiem

Dievs mani izārstēja. Es nejutos labi, tāpēc devos pie ārsta. Medmāsa veica dažas analīzes, un laboratorijas speciālisti noteica problēmu. Tad nu ārsts izrakstīja recepti, farmaceits pārdeva man zāles, un pēc neilga laika man jau bija daudz labāk. Bet tas tāpat bija Dievs, kas mani izārstēja. Viņš to paveica ar šo medicīnas sfēras aicinājumu starpniecību.

Dievs ar mani runāja. Mācītājs lasīja Dieva vārdu. Sprediķī viņš ņēma no Bībeles Dieva bauslību, kas lika man aptvert, cik grēcīgs es esmu, un tad pasludināja Evaņģēliju, parādot, kā Kristus ir izdarījis visu manai pestīšanai un ka es Viņā esmu apžēlots. Es augstu vērtēju to, kā Dievs sasniedza mani ar mācītāja aicinājumu.

Dievs mani pabaroja – ne ar mannu, bet ar to, ko man iedeva pusaudzis, kurš strādāja ātrās ēdināšanas restorānā. Dievs mani apģērba un deva pajumti ar mana darba devēja palīdzību. Dievs mani aizsargāja, lai arī es būtu gribējis, ka ceļu policists mani neapstādina. Dievs deva man prieku, pateicoties talantam, ko Viņš deva mūziķim, kura skaņdarbs dzirdams manā jaunajā kompaktdiskā.

Tas viss ir domāšana aicinājuma perspektīvā.

PROVIDENCE

Šāda veida izteikumi šodien šķiet dīvaini. Mēs domājam par Dievu kā kaut ko mistisku, maģisku citas pasaules spēku, nevis Kādu, kurš ir tik tuvu. Mēs domājam, ka Dievs darbojas nevis parastā, bet noslēpumainā veidā. Ja Viņš grasās mūs izārstēt, mēs sagaidām kaut